

Чедикчилер күүсөдүңүзү! Күженишиңизди АЖЫЛДААР

СЭКП Топ Комитети Улут Октябрьдин социалистик революциянын 50 жыл юбилей бетке келерде ду- гайнда Доктаалык кайгачылык юбилейи күш-ажылчы чедикчилер- биле уткуручсе, бүдүрүлгө пландарын долдуу болгон ажыр күүсөдөриңизе бүгү совет кижилерин кыйгырган. Иңчангам ол улут байралга алдар болдуган социали- стик чарыш бугу тутта күштүү-биле калбарган. Идиги чарыштын кир- жикчин болуп, күш-ажылчы чедикчилерин өстүрү турунган шекпээрлик чоргаралын, шипи- рлеттинин соругаларыне кол кич- төөгөйи мөөнөт турулар.

Совхозтун мал ажылынын проду- ктулуун бедиериниң перспектив- тей айтырларын шипирипел аге- лей берген бис. Хойнуң уксаалын акжидер хемчегерин өрткөн чы- лы-на чорудуп өгөлөш. Аянгагы салбарыңа чинге-нарын дүктү хойну зүп түртүстүсүз. Биче-Тей, Дөн-Терезин салбарларын чинге- нарын дүктү хойларын оңче каг- ган, май, ийин айларга класстал- шыны чорудар бис. Бо-ла салбарга чылгы ажылды база хөгжүдөр бис.

Түс черинд агаар-бойдузунга шы- дамккай тыва хойну Дөн-Терезин салбарга өстүрө деп шипирипел, Монгүн-Тайганчы тыва кошкарла- рын четпери-биле садан алыры көрдүгөн. Ол-ла салбарга өшкү мады өстүрө. Ангор уксаалын 600 хире ашкүзүл келер чылым садан алыры пландарыңа. Анда сарыкты өс- түрери база көрдүгөн. Ам 50 сар- дыкты садан аддымсы. Тыва ине- киле сарык хайнаа өки продукция- ны бээр. Агың болгон Алаштын ка- дыр-берт черлери ол малдарны өс- түрериңе ошса таарымчалыг.

Биче-Терезин төп салбарыга сүт- кур ийекти өстүрө. Иңчангам ам он хире сименталь бугаларын са- дып алыр бис. Эк ферманы механи- застаар ажил бо чылым өгөлөш.

Көдө ажыл-агый продукцияларын белектөөри — күрүңгө салары бир- чирегиниң соругалы бо. Иңчангам мадың семитилгезине ки- чөөгөй салды, күрүңгө ортомуктан өрү күштү мады садан тулар бис. Бо чылды бирги кварталында 227 анык шардарын садармысык, ам бирээмининге ортомук девизин 270 кг болгон. Ол дээрге өки түнөш.

Оларын кышкы үдө семити азы- раан. Он ачындына күрүңгө өкт садарынын квартал планы 4,5 ка- тап ажыр күүсөттиңиз. Ам чарык чылдың планы күүсөткөн берген.

Бистин саанчыларымыс база-ла багай эвес ажылдаар. Күрүңгө сүт садарынын квартал планын 143,4 хуу күүсөткөн. Иландыг Сүт-Бажаа сүт-баран ферманы (эргелекчин Вал- да Сонгудда) баштайгы үш айда пландан ажыр 10 тонна сүтү саг- ка. Тамара Монгуш, Ооржак Би- чылдай олар саанчылар арасында чарыштын тилекчилери болулаан.

Мал кышталдымкышынын бол- гаш мадың чай төлүн камгалап алы- рының камханаалары чедикчилерин өрткөн. Бүгү чүзүн малдарны өс- түрериниң пландары күүсөткенин ту- рар. Шээр мадың чус бажинга өвөштөр 85 анай, хураган алим- дөөнөвисти ажыр күүсөдөр бис. Ам берен 81-ия алкан бис. Ам-даа ийи күн хой төрүтүр. Хойжурлар Ооржак Ангыр-оол, Монгүш Чимит-Доржу,

Бугулар Торай олар чус хойдан-на 93—97 хураганим алгылаан. Ком- мунист Ооржак Шагдырың хойжу бригаданы бүгү төрөөн 1872 хойну шипу хураганим четче камгалап алган. Ол бригада хой бүрүзүндө 1,9 кг дүктү (планда 1,7 кг турда) кыргын алырын хүлөзгөн.

Эш Сазанакоев Хемер-оолдун эр- гелекчидеги күш фермазы бирги кварталда 300 чуурга бээр дөөнки 12500 кыдыр күүсөткөн. Чылда 108 мун чуурга бүдүрерин 150 муң чедирер деп эк ферманың коллек- тив хүлөзгөн.

Сөөлү ийи чылда совхозтун де- вискээри хар чок, каад байдалды бо- луп өрткөн. Иңчазла-даа бистин та- раажыларымыс чег ажылынын дү- жуттүү бедишип, тараа культурала- рының ниити чылдызынын планын ажыр күүсөдөп шыдаан. Совхоз бо- дуңуң төөгүзүндө ап көрбөөн дүжү- дүн өрткөн чылым алган. Гектар са- нындан ортомма-биле 11 центнер дү- жуттү өстүргөн. Тараа культурала- рының бот-үзөин чингеткен. Күрү- нөгө тараа садарынын план-чагыны алды катап ажыр күүсөткөн.

Тараажылар юбилейин чылдың чаагай дүжүдүн өстүрүп алырынга белекче ажыларын баш бурунгаар чоруткаш, чаксы хову ажылдарын организастыг чорудуп турулар. Олар бо чылды 5340 га тараа культура- ларын, 1700 га мал чечи культура- ларын тарып. Оон 1800 гасын суга- га-биле ландрар. Ам сугатчаларын алды эвөнөлөрү ажылдап турар. Оларын ишитиде Саая Тургун-оол- дун, Сарыгдар Даңзы-Белектин эвө- нөлөрү га бургуздан 18—20 цент- нер дүжүттү өстүрүп алыр деп сөзүн бергенер. Механизаторлар Сарыглар Чат-оол, Саая Чимит-оол олар чег адарынын планын 130—150 хуу күүсөдүп туралар.

Агмы хүнереде социалистик хү- дөлөгө чок ажылдап тураларыны бисте тывары берге. Кижин бурузу чаагай күзел-биле — Совет эрге- чагырыгынын 50 чылдынын кайгам- чыктыг байырдалын күш-ажылчы чедикчилериниң уткуручсе үдө- бле ажылдап турар. Чонун ол патри- отчуу көдүрүтүшкүчүн дегинишпа- шаан, совхозтун дирекциязы, пар- тия, профсоюз болгон комсомол организастары социалистик чарыкка удурутулаан акжидиле тур- тар. Салбарлар бригадалар, ферма- лар, кижилер арасында шилчирин кы- зыл туктары тургузулаан. Бирги кварталдын түнөсүндө Ёзугар сал- барыңа арасында шилчирин кызыл тукту Аянгагыга тывыскан. Ооржак Шагдырың хойжу бригаданы, Сүт- Бажааның сүт-баран ферманы шил- чирин кызыл туктары бижым-биле тууду турар. Саанчы Тамара Мон- гүн, хойжу Ооржак Ангыр-оол олар шилчирин ымышадарын алгылаан.

Мурнакчалары оон ийаи өртек- тик чүүлөр-биле ланнаар, күш- ажил дөптөргөне демдеглөөр, хунду- рект сэмбырагына кирер, курорт- тарга, Улут ажил-агый чедикчилер- никин Бүгү-өзгөлө делгелегичче чорудар, коммунистик күш-ажылдык шалычымы болгон коллектив деп аттар тысыр хемчегерин ап турар

бис. Материалды болгон моральды дегинке кижилерин күш-ажылчы тилелгелерге улам-на соруу кил- рип турар. План амы норма ажыр күүсөткени дөш немедде төлөвир бээр практика ажыктыг болуп, күш- ажилдык бүдүрүчүлүүн улам беди- деринге идигил болуп турар. Моон согдгар мурнакчы бригадаларга, фермаларга болгон салбарларга ту- раскааткан күш-ажылчы алдарын тутун тургузар бис.

Бистин ажылымыс четпестер барын билип, ол четпестерин чей- ледир хемчегерин ап турар бис. Иландыг мал ажылынга үчөт-от- четтү экижерин, күрүңгө дүжар- продуктуларын шынарын беди- рип, социалистик чарыштын түнөсүн чогуур ой-шанда үдүрерин чурму- чудары, тарылга шалун өки өдөши- лери, дүжүттүн хоралакчылары-биле демиселди күшөдөри, мал чечи культураларының тарылгазын өзбө- шидери чугула болуп турар.

Шекпээрин ажыл-ишчилери кү- рүңгө мурунга хүлөзгөлөрүн Ок- ттябрь байырдалында чедир бурун күүсөдөр деп сөзүн берген ажылдап турар. Олар шак иңчаар ажылдап шыдарлар-даа. СЭКП райком бо- лгон райкүүсөм бистин совхозу- бу бирги кварталда ажил-агыйлар арасында чарыштын тилекчизин деп санаан болгон шилчир чоруту кы- зыл тукту биске тывыскан.

М. ЧУЛЬДУМ,
«Шекпээр» совхозтун директору.

«Большевик» колхозунуң № 2 хойну бригаданың төвү Кен-Боомга чомта чаа чарык чыгыр хунериниң бирээзинде байырланчы митинг болуп өрткөн. Юбилейлик чылдык кыштагалашкында районкуң бүгү хойну бригадаларының арасында калбарган чарыштын түнөсүн үндүр- гөш, СЭКП райкомунуң бюрөзү биле райкүүсөм бирги черни бо бригада- га тывыскан.

Бригаданың бүгү хойнулары чус хойдан чус хураган алыр дөш хүлөз-

гезин күүсөдөпкөнөр. Он аңгыда зооветеринардык кышталдыр узуктел чөк уламчылап келген. Малдың чайгы семитилгезин эки организастап, дүк дунаарының болгон мал чечи белектээриниң планын онаалдарын ажыр күүсөдөрин бригада кежигүүнери митингге дугурушкан.

ЧУРУНТА: партия райкомунуң бирги секретары ш Т. Стал-болдуң бригадир эш С. Очурга шилчирин Кызыл тукту тылып турары. С. МААДЫНЫҢ фотозу.

В. САГАН-ООЛ

Нара-Даштын Сылдыстары

Эртти, тоорту шойлу берген
орук чымыр —
«Экспресс» «ишкери» каап
мдып олур,
Ээлчээ келген иширинге шугалдышап,
Ээр Хемчик, дыштангымы,
шөзөн чыдыр.
Чергелештир тургулапкан аданнар дег,
Чер-Чарыштың дагарынын баарын дургаар
Хоюг-чымчак олудумга эргеледиң,
Хоочун Хемчин унун өрү тугуш ор мен,
Кара-Даштын дагарынык угай көрдүң,
Кандыр дээр боор, «тоол чурту»: Онтаргынын сымдестарын алдаргатап
Оңча-саа чок чырык оттар чайнап туру,
Хемчик уну сымдыстайдыр чугула бээр деп
Өгбелериң дүжөп бестин чорбаанар боор,
«Хемек, далган кежиин шаңнаар ораным» деп
Өргүң өргүп, чалбарың-ла чораннар боор,
Өкөн чурту сымдыс-биле кааласталган
Кара-биле магадан коор, алган ырлаар,
Өгүт чоран адым кижик олгу эртин,
Кандыг конуң эки чолуң үрөп боор мен,
Хемчин эргип аян-чорук кымып чораш,
Сеткениңге магадамшын сымдастың,
Хемчээттиңиз өөрүшкүңүң тоду согашп
Четче чуруп шыдаалың шымын солгайып.

Ю. КЮНЗЕГЕШ

КОЖАМЫН

Бараңдыг үймөң шолбан
Кажан унуп келер чүвөл?
Кара-Дашка келбөң урут
Кажан чандап келер чүвөл?
Айдың турда үймөң шолбан
Кажан унуп келер чүвөл?
Айбекте келбөң урут
Кажан чандап келер чүвөл?

Ю. КЮНЗЕГЕШ

БУРУНГУ ЫРЛАР

Эрпн Хемчик, дөр Хемчик
Өлчөм, дөжөм болу берген.
Орду Хемчик, улут Хемчик
Ордуң, дөжөм болу берген

Барлык-Ансын көөрүмге
Мадым тогу чаткан ышкаш
Хемчик унуп көөрүмге
Хөвөс тогу чаткан ышкаш.
Аном-Барык чуртум турда,
Аптаарымы сатымас мен.
Анык-чеп өөрүм турда,
Асык-кешиң оскунамас мен.
Сугтуң Барлык чуртум турда,
Суглаарымы сатымас мен.
Суг-ла нара өөрүм турда,
Сулаарымы сатымас мен.

Өлөң өстүгү Элегейим,
Өлө тейлаң Тулаан-Кара.
Кадар өстүгү Элегейим,
Кара тейлаң Тулаан-Кара.

1967 ч. май 11.

ШЫН 3-КВАРЫН

М. ТЕМИР-ООЛ,

Хүлээлгелерниң Күүселдеси Дээш

«Бистер, Дөн-Терезин салбарын оолдар, кыстары, Совет эрге- чагырыгынын 50 жыл өвиң төлөгөшн уткуручсе амыз мурунуска улут соругалык салдымыс. Бүгү бодалдарымыс, чүтүзүвүс, акжыл- ажыкчы юбилейи күш-ажылчы хой- ниңи амырдылга чаа-чаа тилелгелер-биле уткуручсе үдө- бланган». Бо болза бистин районда «Шекпээр» совхозтун Дөн-Терезин салбарынын комсомолчулары Тываның көдө оолдар, кыстарыга кыйгырымында өостөрдүр.

Дөн-Терезиниң анык ажыл- ишчилери ол сөзүңгө эс болуп, боттарыга алган социалистик хүлээлгелерин күүсөдип турар. Анык салманштыриңиң күжү-биле 5000 хураганим өс- түрүр дөөннүн 4365-жыл ам күүсө- дүн алган. План ёзугаар чус хой- дадан 85 хураган алыр турар, салбарынын анык малчыларын 90 хураганим алыр деп хүлөзгөн. Ам 5558 хойнуң 4345-жыл то- рон, оон 4365 хураганим камгалап алдыган. Шээр мадың төрүдү үрдүгүчүлөп турар болгон социалистик хүлээлгө чедикчилерин күүсөткенин боляр. Малчы- нарын арасында Ооржак Ан- гыр-оол, Ооржак Чимит-Доржу, Ооржак Абган, Ооржак Даңзы- Белек оларын түнөсөдөр иңче өки болулаан. Комсомолчу ка- дарчылар Ангыр-оол Чечемза, Дилба Масаң олар чус хойга оонаштыр 90—100 хураганим ал- гылаан.

Малчынар оон ийаи 739 өш- күдөң 743 аянымы, алдан икестен 60 билааны, дөргөн үш сарык- тан 43 билааны алган. Бо дээрге өки түнөш-дир.

Салбарынын тараажылары бо юбилейлик чылда бедик дүжүттү өстүрүп алырын хүлөзгөн. Ону күүсөдөр дөш, 1495 гектар тарылганың 1000 гасын сугтарар деп соруга салдып алган. Ам суг- тарыкчылар 40 кижиз состав- тыг дөрт аэнолоры ажылдап тур- тар. Сарыгдар Сайым-Белек биле Саая Тургун-оол оларын худур- кан аэнолоры иң дээр ажылдап, ам 270 гектар черин сугтарган. Сарыгдар Сайым-Белектин аэно- лоры дүгүтүп чыгган.

«Тыва даг-дугун» комбинаттын ийги ээлчөшүн тууду ам чоруп турар. Он күнүзү амгы ажылдап турар фабрикалар ирктата артык болуп, чылда 160 мун тонна даг-дугун Те- рон чуртка бээр.

Бо чылдын чазымында Ак-Дову- рактын Култура бажынында Чимит Байрыңч болуунун соңгучулары-биле ужуражып турган.

— Сино-даштан чогуң чүбү, кан- дык болбааны чүдөдери кыдыр, оңу чүчү чүбөгө чугула хергелөөр чү- вөл, олгужу? — деп, бир ашак ай- тырган.

— Даг-дугун колдууңда-ла, холук- саар-биле кады ажылдап турган, үзүл бүрү ит-сөп, хер-херексөл- дөгү бүдүрүп, пөс-таазы аргырымыңа ажылдаар. Даг-дугунун холуксазын- дан эң бедиш шынардык портлан- дымент, суг болгон даг замчыр хоо- лайлар, шифер, кылым саазын, резина, пластмасс дөш зыка хөй чүдө- дөрүн оон кыдыр. Демиз экидерин суугуларын иштин база-ла даг-дугун- дөш кыдыр. Кислоталар шыгжаар сааларын, косметик ужузуруну үнө- мөндө октаргай кораблызынын бедиш семператураларын, рашаның берелдеринде камгалаары кезекте- риң база-ла даг-дугундөн кыдыр — деп, ол чугаалаан.

Т. КЫЗЫЛ-ООЛ.

зу өрткөн чылдын 120 га черин сугтаргып турган, гектар санын- дан ортомма-биле 16 центнер дү- жуттү өстүрүп алган. Бо чылдын оон күдү эвес дүжүттү өстүрүп алырын хүлөзгөн.

Тараажыларыңың ажылдары- га таарымчалыг байдалды тургу- зуң, чаа хову гураан тууду тургускан. Ында күнүзүң, чем чандр чераңг соловола, 17 орунун күнүч чурттага байжым, кымыл бузуң бур. Чаа турагымы ногаан- чымды, ийи тарылгазын чорут- кан.

Эдегиде хараган туруп, даш аштан туруп кижилер 200 гектар черин арыгааш, чинге-тараа бо- лгон кукуруза тарып чери белек- тен турар. Кукуруузачыларың амылтар аэнолоры гектар чег бургуздуне-не 200—250 центнер ногаан масаны өстүрүп алыр. Ам Монгуш Көрөн-оолдун эвөно- зу ажылдап киришкен. Комсомол- чулар Борис Ооржак, Крае Оор- жак олар чег сугтаргырың хуи нормалып тургучу ажыр күүсө- дүп туралар.

Салбар төвүңгө сөптү шөлүң тулар, чаагайымдылга азылганга иденкейлик киришк. Бо чызы 1500 хире ымыты тарып олуртур дөш хүлээлгезин дөд-терекчилер аян херек кырында күүсөдөр, ийи

тарылгазының шеф ажыдарымыга иденкейлик киришкен. Спорт шөлүңүң туду чоруп турар. Уруг- дур желениң чылдыда сөдчүм- гааш тараан. Хөрөөнеңиңиң но- гаа өстүрөп тускай эвөнозу ажыл- дап өгөлөш.

Малчыларын, тараажыларын културау амдыралының денинлик бедишип, ийи чунар ба- жимды тулар дөш, ук чунар ба- жимдарын Улут-Алаак сүт-ба- раан фермазында болгон Тейнчи хову гураанда тутулаан. Ам оларын оңта развалдарын, печ- алаарын кыдыр артан. Улут- Алаак фермазын радиождур дөш, чагы мылтарын сөөртүп алган.

Дөн-Терезиниң оолдар, кыста- рының агазолюкшин районун амылтары ийи-биле дөткөш, Октябрь байрамалында алдар бо- лурун күш-ажылчы ээлчегин улам-на күшөдөри берген. «Большевик» колхозтун комсо- молчулары болгон амылтары (комитет секретары Кулар Маадыр-оол) улут ажылдарын кымып турар. Амылтарын 15 кижиз составтыг механастаатынган бригаданы малчыларын ийи кыптаалга туудурап кылган, 5 чуртталга бажычыларын туткан. Сөзсөң Эрес-оолдун баштаан сүт-

тарылганың чартык кезин сугтагың чеге тарып турар. Оон га бургуздун ортомма-биле 11—12 центнер дүжүттү, а ниити тарылга шөлүңүң бир гасындан-на 9 центнерден эвөш эвес дүжүттү амы соругалын са- дып алган бис. Оң иштинде кол култура болур кы- зыл-тастың дүжүдүн оон-да бедириң планда көрдүгөн. Иңчангам тараанын ниити чылдызын эрткен чылда- гымыңа уду 117—120 хуу чедирер бис.

Барың-Хемчикчилер сөзүн өзөп болур аргаларымы. Ажыл-агыйлар чаксы хову ажылдарын киди тулур чорудуп турар. «Большевик» колхоз кийиртөөшиңни дооскан. Тарылга мурунун массалык сугтарыга ажыл- дары чоруп турар. Ону 6300 гектарга чорудар. Ам үш муң хире га черин сугтарган. Чайгы сугтарылаңы 8790 га чеге чорудар. Чаксы хову ажылдары «Шек- пээр» совхозта эң-не организастыг чоруп турар. Ында тараажылар 673 га черин тарылга мурунун сугта- рылаңын чоруткан, 474 гектар шадуң дажын, 143 га черин хараганын аштаан. Дөн-Терезин салбарын тараажылары сугтарбаан чеге тарылга чорутпас деп ло- зуң-биле ажылдап туралар. Бо совхоз сугтарыкчыларын болгон механастарының бедиңке ажыл төлөвирин боттандырып, хову ажылдарының темпизин бол- гаш шынарын бедишип турар.

Маңаа холбаштыр четпестерин айтыса чогуур. Сугта- рылгага тураа чогуур ажылдын күжү ажыл-агыйларда ам-даа четпелетиннөш. Сугтарыкчыларымы резин идик- тер болгон чогуур херексөдөр-биле четче хандыр- байн турар. Бо чугула ажылды күүсөдип турар кижилерин ажылдарымыга таарымчалыг байдалды тургузар ужурулг.

Чамдык сугтагың черлерин ажылгаала кийрери ам- даа оожум чоруп турар. Иландыг «Барлык» совхоз- тун Хөндөледө, «Шекпээр» совхозтун Алашта, Акта, Бали-Колда өвөш-даа бол, шаанда аратарың чаа- гай дүжүт өстүрүп ап турган черлеринде буга-сууннар база-ла ажылдагыңан турар ужурулг. Оон ийаи Бар- лыктын улут сугтарыла бугазынын туудун дооскан, 11 муң гектар черин сугтарар аргалы чедип алырымыс пер- спективтик чугула соруга болуп турар. Ону бо беш чылда боттандырып ужурулг бис.

М. ТЕМИР-ООЛ,

тарылгазының шеф ажыдарымыга иденкейлик киришкен. Спорт шөлүңүң туду чоруп турар. Уруг- дур желениң чылдыда сөдчүм- гааш тараан. Хөрөөнеңиңиң но- гаа өстүрөп тускай эвөнозу ажыл- дап өгөлөш.

Малчыларын, тараажыларын културау амдыралының денинлик бедишип, ийи чунар ба- жимды тулар дөш, ук чунар ба- жимдарын Улут-Алаак сүт-ба- раан фермазында болгон Тейнчи хову гураанда тутулаан. Ам оларын оңта развалдарын, печ- алаарын кыдыр артан. Улут- Алаак фермазын радиождур дөш, чагы мылтарын сөөртүп алган.

Дөн-Терезиниң оолдар, кыста- рының агазолюкшин районун амылтары ийи-биле дөткөш, Октябрь байрамалында алдар бо- лурун күш-ажылчы ээлчегин улам-на күшөдөри берген. «Большевик» колхозтун комсо- молчулары болгон амылтары (комитет секретары Кулар Маадыр-оол) улут ажылдарын кымып турар. Амылтарын 15 кижиз составтыг механастаатынган бригаданы малчыларын ийи кыптаалга туудурап кылган, 5 чуртталга бажычыларын туткан. Сөзсөң Эрес-оолдун баштаан сүт-

тарылганың чартык кезин сугтагың чеге тарып турар. Оон га бургуздун ортомма-биле 11—12 центнер дүжүттү, а ниити тарылга шөлүңүң бир гасындан-на 9 центнерден эвөш эвес дүжүттү амы соругалын са- дып алган бис. Оң иштинде кол култура болур кы- зыл-тастың дүжүдүн оон-да бедириң планда көрдүгөн. Иңчангам тараанын ниити чылдызын эрткен чылда- гымыңа уду 117—120 хуу чедирер бис.

Барың-Хемчикчилер сөзүн өзөп болур аргаларымы. Ажыл-агыйлар чаксы хову ажылдарын киди тулур чорудуп турар. «Большевик» колхоз кийиртөөшиңни дооскан. Тарылга мурунун массалык сугтарыга ажыл- дары чоруп турар. Ону 6300 гектарга чорудар. Ам үш муң хире га черин сугтарган. Чайгы сугтарылаңы 8790 га чеге чорудар. Чаксы хову ажылдары «Шек- пээр» совхозта эң-не организастыг чоруп турар. Ында тараажылар 673 га черин тарылга мурунун сугта- рылаңын чоруткан, 474 гектар шадуң дажын, 143 га черин хараганын аштаан. Дөн-Терезин салбарын тараажылары сугтарбаан чеге тарылга чорутпас деп ло- зуң-биле ажылдап туралар. Бо совхоз сугтарыкчыларын болгон механастарының бедиңке ажыл төлөвирин боттандырып, хову ажылдарының темпизин бол- гаш шынарын бедишип турар.

Маңаа холбаштыр четпестерин айтыса чогуур. Сугта- рылгага тураа чогуур ажылдын күжү ажыл-агыйларда ам-даа четпелетиннөш. Сугтарыкчыларымы резин идик- тер болгон чогуур херексөдөр-биле четче хандыр- байн турар. Бо чугула ажылды күүсөдип турар кижилерин ажылдарымыга таарымчалыг байдалды тургузар ужурулг.

Чамдык сугтагың черлерин ажылгаала кийрери ам- даа оожум чоруп турар. Иландыг «Барлык» совхоз- тун Хөндөледө, «Шекпээр» совхозтун Алашта, Акта, Бали-Колда өвөш-даа бол, шаанда аратарың чаа- гай дүжүт өстүрүп ап турган черлеринде буга-сууннар база-ла ажылдагыңан турар ужурулг. Оон ийаи Бар- лыктын улут сугтарыла бугазынын туудун дооскан, 11 муң гектар черин сугтарар аргалы чедип алырымыс пер- спективтик чугула соруга болуп турар. Ону бо беш чылда боттандырып ужурулг бис.

М. ТЕМИР-ООЛ,

көдө ажыл-агый бүдүрүлгө эргелекчин начальнын.

Тараажыларга

Барың-Хемчик райпозу эрткен айда бараан саарылгазы- ның планын 109 хуу күүсөткөн. Хөй-ишти чемениңизге черле- риңиз ажылдакчылары планын база-ла ажыр күүсөткөнөр. Тус-тус садыгжыларыңың арасында калбарган социалистик чарыкка бири черни Аянгагы магазиниң эргелекчизи эш В. Ооржак алган. Айың саарылга планын ол 134 хуу күүсөт- көн.

Бо хүнереде садыг ажылдакчылары кол кичээнгөйи көдөз ажыл-азының ажыл-ишчилеринче уландырган. Малчынар хонаштарын болгон хову турлагаларын беш автолавка док- тааткан график ёзугаар эршип турар. Николай Чалзыптың ав- толавказы чыл эгезинде бээр өскөлдөрөн эки түнөкөдөрлөк болуп келген.

Чимит Байрыңчы фабрикаже көрүп каап, ийаи кежээ-шалын ажыл- дап турар кижилерин бодал, оларын чоргаларын

Алдарның оду мөңгө шагда хып түрзун!

(Төнчүзү. Эгеиз 1-ги арында).

Од дайынчы кымал—москвичи токарь азы Доббасстан шахтер бе, сябирья таракан азы Уралдан нац аэдриничиси бе, казах хойжу азы Бакудан нефтичи бе дээрини билбес бис... Мыччалаа-даа бистин хой националдыг уаг Төрөн чуртувустуң уаг бурдуңуң шычы огу дээр-аян билар бис. Бу мдыктыг чоржа чоннуң чоң оруу каян-даа арзып чытпес. Огун чидирген кырган не, апаа дедир келбоз солдаттың кайды, адамш чүгө чыкында көргөн оол маңа хап кайкыда болгаш чырткымыг чоргарламышкын-биле кээс турар. Оларга, совет кияки бурзуңгө Бидлимес солдат кезеде эң-не төрөл болгаш чок кияк болур. Кады дайылдым чораян экин сакталган баулар, оон чырткымыг ту-раскаалымга мөгөйиң тейлээр дээш Бидлимес солдатка фронттук он-вуктери, дайынчы хоочун кияклер керилер.

Бистин алдарыг маадыр хоорай-ларымыстың төлөлөрү бөгүн мында, хоор чанында, хүндүлел таң-

нымылда турар. Акы-дуйма хоорай-лерден болгаш тукушунуң шөлдөр-лерин мдыктыг доуракты Кремль хаавымын чыныда, Бидлимес сол-даттын тураскаалымын баарына артырып каар дээш олар чедирив келген.

Бу тураскаал дайынчы бугу маадыр-ларымга улустун хайм хүндүт-келниң демде, бистин Төрөнчү тур-тувустун хосталгазы, алдары, хамаа-рышпас чоруу дээш боттарымын амы-тынын берген бугу кияклерге мөңгө өөрүн четтиришикниң дем-дэ болуш!

«Бидлимес солдаттын хоору» деп тураскаалды партиядың Топ Комя-тедиңиң болгаш Совет чазактын шийитириң баугаар тургускан. Ада-чурттун Уаг дайынчы өлгөн маадырларымга алдар болдурган Ал-дарың мөңгө одун кыспырың Совет Эвилелиң Коммунистг партиядың секретары эш Леонид Ильяч Брежневтен далаэли—деп, эш Егорьев чугаалаан.

Уттудурбас минуталар, Ленин-градтан Москва чедир орукту эрткен

бронетранспорттарга алдаржаан жу-дурч, Совет Эвилелиң Мадыры А. П. Маресьев эде берген. Марс шөлдөн чедирив келген оттай фа-кед ол кыскаш, оңу Бидлимес сол-даттын хоорунче алгаш чоруу-кан.

СЭКП ТК-нын Чингине секретары Л. И. Брежнев мөңгө алдарың оду хүндүт алган. Факелди, хоорже ол ийлендир тулуттарга, хоорун кырыңа чалбым дораян-на хып келген. Мөңгө от хып үген. Совет улустун одун чок чорууң дутайым сагындырышкан, ол от мөңгө ша-гда кыпар!

Артиллерияның үш дапкыр сал-дуңун дааштамышкыны, Совет Эвилелиң Куртуе гимнизация аял-ганы радио Москвадан ырак чө-рже безиң чаңгылашырыңа. Бү-гү чурт ол хүн Москва-биле кады болуп, бүгү чурт наймысладың ды-нап болгаш көрүң турган.

Бидлимес солдаттын хоорунче венктар болгаш чекетер бугун уаг той болу берген. Бирги ве-нокту СЭКП ТК-дан салган. Партия-ның болгаш чазактын удуртукту-

лары оңу салган, ССРЭ-нин Дээш Советтин Президентуулун, ССРЭ-ниң Министрлар Човдөлөтөн, ССРЭ-нин Камгалаа министрле-вудан болгаш эске-даа хой-хой чөлдөрдүн чекетери мында салган.

Москва гарнизонунун солдаттары болгаш офицерлери, дайынчы далай-дыр маадырга дайынчы баула-ды берипшар, Мөңгө шөлдүн тавар-ты байырыг марш-биле эрткен. Бидлимес солдаттын хоорунун баары-биле наймысладың хой муң ажымы чоньары эрткен.

1967 чылдың Май 8—Тийлелге хү-нүнүң бүдүзү — Москваның чыл-дементелерге тураскаалдыг арын болуп кирер.

Ада-чурттун Уаг дайынчы чылдарымга совет улустун одун чө-рө-дидим, массалык маадырлыг чо-руунуң демде болуп, табынымды дайынчы-биле камгалаар деп кып-гырыг болуп Москвада ол Мөңгө от кезээ шагда кыпар.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ, Б. ЛУКЬИН, А. МЕДВЕДЕВ, С. ФРОЛКОВ. (СЭТА-нын корреспондентилери).

Хоочун салгалга даңгырак

Тийлелге хүнүн таварыштыр Кызылдың школачы-ларымды чыскаалы болган. Чыскаалдык киржикчилер-ки Кызыл партизанырга тураскаалга чекетер салган.

ЧУРУКТА: Кызыл партизанырга тураскаалга чекет-тер салган соонда пионерин баулаар. Г. СИРОТИННИҢ ФОТОЗ.

Тийлелге хүнүн алдар болдурган

ПРАГА. Май 9-та Культураның болгаш дыштанылгыч Юлжу Фу-чк аттыг паркына хой муң кияки киржикчилер митинг болган. Чехо-славакияны Коммунистг партиядың ууралы ТК, ЧССР-нин Национал дуралы болгаш чазак Совет Армия-ның фашистг эжектелерден Чехо-славакияны хостаан хүндүн бээр 22 чыл ою-биле холбаштыр ол митингтин органннстасаан.

ЧКП ТК-ның бирги секретары, ЧССР-нин президентин Антоин Новотны, Коммунистг партиядың болгаш ЧССР-нин эске-даа улуртук-чулары митингге кырышкен. ССРЭ-нин Дээш Советтин депутдай, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кежигүчү А. Я. Пельше болгаш ЧССР-нин Дээш Советтин төлөө-ларинч кежигүчери митингге база олурушкан.

Партияны Прага хооронунун бирги секретары, ЧКП ТК-ны Президиумунун кежигүчүне кандидат М. Ванулик Чехославакияны хос-талашкыны 22 чыл оюнун дауаинда де-леткедди кылган. А. Я. Пельше совет парламентарийлерин төлөө-ларинч мурунунд чүве чугаалаан.

Митингтин киржикчилери Совет Армияны Чехославакияны хостаан хүндүн бээр 22 чыл улугу ою-биле холбаштыр ЧССР-нин даураануң совет улуска чорудар чагаамын тексташ бир үн-биле хүлээп алган.

ВАРШАВА. Варшаваның үлөттүр бугурулгелерин чыгары минуталга кылган медалерин май 9-тун тура-скаалдыг хүнүнүң — фашистг Гер-манияны алган Тийлелген хүнүнүң дутайым чарала. Тийлелге хүн-үнде чонун «Моон сонгаар дайын кажан-даа болбас!» деп лозунун ада-биле эрткен селтүзүсшкнниң ажылы чоньарын дайынга уаг күчтүгү чыскаалды кылдыр хуулаан.

СОФИЯ. Тийлелген хүнүнде делегейин удустары совет маадыр-ларын, Совет курувунч болгаш оон ажыл-ишч улдууун, ленинчи уаг Коммунистг партиядың муру-нуга мөгөйи, оларга хүлээп кө-рүшкүнүң илергейиң турар деп, Болгарияны «Работническо дело» солугу гитлеризм Германияны аш-кан тийлелген 22 чыл оюнга тура-скаалыг чүдүгө биязын.

Совет Эвилели дайынчы кол аар үргөткэн болушү эктинге чүктөп эрттирген болгаш бугуңуң 20 мил-лон амык ооздар, кыстарыны амындан когаран тургач, делегей-ни фашистг кулаанышкындыг камгалап алган дээрин ол чүдөде чугаалап турар. Гитлеризмни бур-ну-биле чыла шапка чорук 50 чылдың мурунунда Октябрьниң со-циалистг Уаг революцияның тийлелген хүнүнүң түңөлүгө торту-гүн витилел болгаш күрүн туру-гузунуң политика болгаш экономи-калык күчүңү, социализмниң күштерин бүтүрелди-биле көрсүс-көн.

БАРЫН БЕРЛИН. Шаңдагы рейхстагтын бажымында ырак авес чөдө совет солдаттын хүр-ден кылгач тураскаалы бар. Гитлер-ниң фашизмниң өөлүгү чөлөгөнүн —рейхстагы 22 чылдың мурунунда штурмиал турар үезинде өлгөн со-вет дайынчылар — мадырларга ал-дар кылдыр ол тураскаалды тургус-кан.

Май 9-та фашистг Германияны алган Тийлелген хүнү-биле хол-баштыр совет дайынчыларын тура-скаалымга венктар салган.

БЕГРАД. Югослав наймыслады де-мон-фашистг эжектелерден хостаар дээш тулузукчуварга өл-гөн совет болгаш югослав дайынчы-ларын Белградта хоор тураскаал-дымга Тийлелге хүнүнде чекетери салган.

БУХАРЕСТ. Фашистг Германияны алган Тийлелген 22 чыл бол-гашы холбаштыр Бухарестте совет маадырларын тураскаалымга чекетери салган.

ВЕНА. Европаның улустарын хос-талаш болгаш хамаарышпас чоруу дээш немец-фашистг эжектелер-биле тулузукчуварга өл-гөн совет дайынчыларын Венаның ортузунда хоорунге гитлеризм Гер-манияны чугаа чокка дужун бер-гивиден бээр 22 чыл болгаш оюнуң хүнүнде венктарын салган. Совет разведчик Совет Эвилелинин Маа-дыры Л. Е. Маневичин орункулук чоорге база венктарын салган.

ПХЕНЬЯН. Совет Эвилелинин ар-мияны болгаш улустарын маадырлар болгаш аред-дидим де-мон-стг гитлеризм фашизмни чыла шапка-биле доууларган. Олар со-вет социалистг Төрөнчү туртугун болгаш оң чаалап алышкыны камгалап ан, Европаның болгаш бү-гү делегейин удустарын кулаан дун фашистг кулаанышкын айы-нын узуттарына уаг салышкынны кырып деп, «Нодон саяму» солугу фашистг Германияны аш-кан Тийлелген хүнүнүң тураскаал-кын чүдүгө биязын.

Ам америк империалистер делегей-нин ийги дайынчыны иңчөөлдү-ригенин утугү, азыраак чорукту болгаш агрессивниң идеяларын катап көрдүрүп, бугу немец улугу төлөөлөр дээр негелден салым турар барым-герман милитаристерни боттарыны Европада «сөгүт тавар-ыштыр отралды» кылдыр ажы-лап турар деп, солун оон ийи айтып турар.

Америк империалистер болгаш бар-ым-герман милитаристер төөгү-тү илчөөдирнин — гитлеризм фа-шистг болушү чыла шапканы утун болбас умурлаг деп, солун түңөлүгө биязын. (СЭТА).

ХАНОЙ. «Совет Эвилелинин ул-у-зун болгаш арийаымың гитлеризм фашистерин алган тийлелген аажок улаг төөгүлүг умур-дууалы болуп турар. Бүгү депнягелди кия-жи төрөлгөнүн кады улаг тий-лелгенге совет улугу болгаш оон арийаын аред-мадырлыг чоруктар-нын даималыга төөгү бир дуга-рынды кырген. Совет Эвилели эң аар үлөни болушү эктинге чүктөп эрттирген болгаш фашистг Гер-манияга эң күчтүгү согустарын тавар-ыштырмы, ийги тийлелген чедир алган» деп, «Иян зал» солугу гит-леризм Германияны чыла шапка хүнүн бээр 22 чыл болгаш оюнга холбаштырган чүдүгө биязын.

Ол солунуң үргүчүлө биязын болга: «Совет Эвилелинин тийлел-гени ийжи төрөлгөнүн салым-чо-луна болгаш оон төөгүлүг хою-ду-венге шийтирген салдары чедир-ген. Совет Эвилелинин тийлел-гени Европада болгаш Азияга улус де-мократияны элэң чурттарыны тыштып көчиринге делегей талазы-биле таарымчалык байдаларын тур-гуска болгаш социалистг лагери-ни турустуварына чедирген».

ПАРИЖ. Фашизмни алган Тий-лелген 22 чыл болгаш оюнга ал-дар болдурган баулаашкыны Париж-те ады бидлимес солдаттын хо-орунче болган. Агаа хой муң парти-зачер болган париж гарнизонун шериглер турган. Мөңгө чалбыш-ты кыспыр болгаш адм бидлимес солдаттын хоорунче чекетер салым турар үезинде Францианың презид-ентизм генерал де Голль, француз чазактын кежигүчери, дипломат-тың коруштун төлөөлекчилери кел-ген. (СЭТА).

ДАЙЫНЧЫ ОРУКТАР-БИЛЕ

Кызылда күрүенин башкы ин-ституциун алы. Президиумче Ада-чурттун Уаг дайынчыны киржик-чилери чаалаа, студентилер адым чыскаалшыны-биле уткун, чонунч аас-кежинч туртталгасы дээш ар-берге демселге тулап чораян-даа чоргаралды, өөрүн четтирген сеткини илергейтсин. Хамааты дайынчы, Ада-чурттун Уаг дайын-чыны киржикчи, Совет Эвилели-нин Мадыры Леонид Николаевич Ефимов Украинаның Бирги фронт-луга тулап, Украинаның хозрай, сууларын хостаан турганымда чымык салышкыныран студен-тилерге дынаткан. Польшаның де-

виксэриңе Сантомюр уунга немес-терин дыка шымар биязылган-шыкымын азым каш удаа шаап хад-дан турганынч түңөлүгө адым шапкан Совет Армияны маадырлыг төөгүни анык салгалды кияклер-ни сонуурганнар.

Дараалымда сос алган эштер шу-тузу студентилерин эки билери, оларның кияжидикчилери болгаш башкылары, а дайынчы кияж-бер-ге чылдарымда солдат, дайынчы амырларды совет улус-биле үлөжү чораян кияклер. Тулузукчу алдар-аттыг «кашталарым» башкылары чораян Петр Моисеевич Бер-кович совет дайынчыларынч ол күч-

лүг чекетин өөренип, Польшаны болгаш Чехославакияны хостаары-га болушү киржикчилери чугаалаан. Фашистг Германия дучун бер-генин чарлаан, май 9-тун тийлелген хү-нү болгаш-да болза, Чехославакия-ны немелерин чымык кезекте-биле тулузукчувар май 15-не чед-ир үргүчүлө турганын, совет ве-риглерин чөхтерин болгаш словак-тарын акы-дуималык азу-биле уткун турганын ол салгыган.

Москва чоогуна наймыслады дайындык камгалаан тулузукчу-варынч киржикчилер Павел Иосифо-вич Масурскийнин польза шери-нин күрөөлениңе эки-турачы да-

йынчыларын өөредип, оларынч биле Украинаны, Кривоку хосташканын, Польшаның чурттакчыларын фаши-стерин араатаныг азу-биле кырып турганынч чекетери аныктыр-га чугаалаан.

Шеригиң саптарлар кезеге дай-ылдыжып чораян Борис Павлович Бажутин Воронеж хоорайны чоо-гуна хой мишалар салган чөхүн аштал турганын, саптарларын ажы-лынын бергенин салгыган. Борис Павловичин чугаалап студенти-лер тынжыны оожурадыккач дын-ап олурганнар.

Ленинградтын тос чүс чонуктугү буээлээккияны буза шаварына кы-

Хоочун дайынчы кияклер чугаалап түр

ришкен артиллерист Алексей Сте-панович Белоусов, 1941 чылдың июльда Смоленск чоогуна дайынды-кым, сонугу-барың фронттук раз-ведчик чораян Архим Владимиро-вич Дятлов олар база боттарымың дайынчы оруун сактып чугаалаа-нар.

Төрөнчү фронтун фашистг халап-тап камгалап, аныктарынч хостуг өвөр, өөренип эргезип камгалап алгырыңа киряң чораян эрчим дайынчылар биялг дээш шуудругу ажыдарын чугааланар.

М. СМЕРНОВА.

Спорт

Фашистг Германияны ашкан Тийлелген хүнүн бээр 22 чыл болгаш оюнга алдарыктын мас-салыг хемчегер Кызыл хоорайда культураның болгаш дыштаныла-тың Гастрол аттыг паркына май 9-та боор эрткелден. Оон иштинде «Хүреш» стадионга болгаш 64 мөгө-йни хуржиң кызылчыларынч кай-чөөлөйиң хаара тутканы.

Кызыл хоорайны анык мөгелер-инден аытгады, Барым-Хемчик, Чөөн-Хемчик, Улу-Хем райондар-да мөгелер база келгизген.

Хүндүс күңүң 12 шакта стадионуң оуттарың чоң долдур олурган. 64 мөгө девип үген соонда, баштайгы онгалары сала берген. Анык мөгелерин аразымда чамдык хоочун мөгелер база бар. Республиканың

каш дапкыр чөмшөү чораян Ондар Сүүр-оол, хостуг чуреш талазы-биле бирги разрядды Монгуш-оол Биче-оол (каймы-даа Улу-Хем район), Чөөн-Хемчик районунч шымар мөгелеринч бирөөсү Донган Папаш олар баштайгы онгаларын чык ол турганнар. «Бо мөгелеринч кай-ны-бирөөсү шуугур боор, эң ылаң-кын Сүүр-оол-ла» чугааюн азыр боор» деп, көрүчүлеринч бодалы ийгенде турган.

Ийлаан-да ийи, үш салыг эртин турга, чамдык анык мөгелеринч авазың тургузугу хуржиң чамдык көрүчүлериң баштайгы бодалды-кын эскерти берген. Барым-Хем-чик райондан келген анык мөгө, хостуг чуреш талазы-биле бирги разрядчы Усун Бадылар-оол ку-жук шалымкын, чараш хуржиң кур-ган. «Ондагайлыг кияк бо-дур» деп, чамдык көрүчүлөр сөзгелди берген. Дорткү салыга О. Папаш М. Би-че-оолду окташкан. Көрүчүлериң бир сөзгелч турган мөгөн окташ-тырганы ол Дорт мөгө артында Усун Бадылар-оол биле Ондар Сүүр-оол таварым берген. Сүүр-оол эгин сондан тудуп чыдыра. Ба-дылар-оол, чартыгың кампайы деп буттаан, өрү көдүргөп, арыг дүжүргөн. Анык мөгөниң тийлел-гени чон диниятыг адым чыскаал-кым-биле демделген. Д. Папаш бодуңун она Антоң Тамчайны ок-тап алган. Бир дугаар хуржиң түр-ар анык мөгө А. Тамчайнын дорт кияк артыкже чедир хуржиңиң оон баштайгы чедикши деп дем-делге чогуур.

Эң сөлүгү ийи мөгө девип үген. Каймы-даа шалымкын буттаар, каймы мурааны-ла азыр-дыр деп, көрүчүлөр бодай берген. Сегиркиң азырыңа динияшпейиң, кезек дап берип турган соонда, Усун Ба-дылар-оол бээр-ла шалымкын буттап,

чики көдүргөп, онкап Ыктапаш 64 мөгөни хуржиңге бо анык мөгө-ниң шуугун үгенин уаг спортку че-дикшиңи-дир. Шаң ыдым шалым-кын, чараш хурши-биле бодуңуң чедикшиңиң моон сонгаар улум бы-жыкыңиң анык эдеген каалымнар.

Чамдык анык мөгөлөрүнч кампай-дыг дилги хуршешин көрө, алы-яктарынч спортку мергеклинин беди турарын хөхөөлөн турар. Оон-биле кады маңа демделген кага-чур үчүе база бар. Национал хурше-не девиниңиң дээрге, мөгөнч чар-аш хевирин, мөгөнч байдалын көр-гүзөр, көрүчүлериң сонугурамың хаара туудар бир кол чүве ол болгай. Эки дөңдүр кияклеринч чоң шаң-даа бээр чугаалакын, мактан алдар-жыдны чораян. Ам бо хурше көр-гө, чамдык мөгелеринч девиндиңе бээр-чурум, аны хөвр чок, харым-даа шошкун, ылаштан келгизар чүрү бар. Аш-Доурактын мөгөн, Си-бирге болгаш хостуг хуршиңе кияк денан талазы-биле чемпион болган Федор Ондарың девирин солуу, чараш бооп, өскөлдер онзаалап турган. Оон девиниңиң чоң мага-дан, «эр-хө» сүт дилген, чымыг сөстөрүн чугаалап турган. Аныктар хуршиңе өөренип алыры-биле кады девиниңге база өөренип алыры чү-дү-леп маңа түңөлди кыла чы-гуур.

Оон ийи мөгөлөрүнч барык деп келги ботпалык, хуршешин шын авес. Ыктапаш чамдык тең хур-жиң кияклер бодуңун бир чугула аржым ажыглаван бергам ол. Национал хурше санык чок хур-жиң орук көрүчүлөргө-даа чараш авет, мөгөнч бодуңу-даа соруктуг авет-тир. Боткина-биле хуршес деп чурумуң моон сонгаар шынтым са-гымы чугула.

М. ЛЮДУП, судья.

АНЫЛ-ИШ СОКСАВАН

Тес-Хем районунч ажал-ишчиле-ри Совет Эвилелинин фашистг Гер-манияны тилээн хүнүнүң бүдүзүң-дө кызыл-кас чымылдам дооскан, мал чөм культураның тарыла-зын ап чорудуп турар.

Хову-шөлдө ажал-иш сокса-ван, иччалаа-даа район төвүңге тийлелге хүнүнче алдарыктын спортку маргылдаар көрүчүлөр-дүн иччөөлөйиң хаара туткан. Баштай-ла 32 мөгөни хуржиң бол-ган.

«Чодура» колхоостун мөгелери бо хуршиңе эң-не шымар хурше-нин. Дадар-оол Довдун шүдүн.

Редатор Н. К. КУДАНИ.

Дыңнаарга солунуң чүү дээр!

Майтын 7-де Кызылдың Алдар-Маадыр аттыг музейинин азылгы хоочун дайынчы кияклер моллап келери баш удур били алган школачылар, студентилер оңу дол-дур олургулашкан. Ада-чурттун Уаг дайынчынын чамды киржикчилерин мурунку столча чалаан.

Бу удуражымны фашистг Гер-манияны чыла шапка тийлелге хүнүнче алдарыктын. Бугурулге-леринч муракчылары, хамааты болгаш Ада-чурттун дайынчыны ба-за революстуг демиселдиң киржик-чилеринч сактышкыныран ды-наарга солунуң чүү дээр! Ылаңгы эки кияклеринч арга-сумени, олар-нын нанды-кандыг бергерин ажып эртин чораш. Төрөнчү тур-га амы-тынын бердинге патриот-тар болу бергени—анык өскенге шын кияжидикчениң теспө, дөпөл салгаарының дайынчы оруу болур.

Баштай-ла А. И. Пахомова яндыр-ге үнүп келген, оон дайы үезинде кычан эмиң сестраны болу бергени. Билыкчан дайынчыларынч калчар эмиң турганы чугаалаан. Бир-ле шериң эмелгелениңе кончуг аз балыглаган француз патриот амы-тынын кестин кырында көр-гө. «Интернационал» деп ырыч үрлай бээр, мында чыткан балыкчанга хамык шериңде болгаш эмиңер ба-за-ла кады ырыжы берген. Ырын сөзү аңгы-аңгы дылдарда дыңалып

турган, иччалаа-даа аялга, оон ре-волючү утказы дайынчы буртуңге оңа бидилтир турган. Бо чугаа-тоңгалак чорда-ла, олурганар адым часкай бердилер.

Тываның эки-турачы отрядынын политиктинг ажалданчызы чораш М. Д. Баймыкынының база фронт-

чү эки-турачыларынч таймычтымды чораян Б. Ш. Лама оларынч чуга-лары база солун болган.

Шала сөзүлүрдү республиканың шериң комиссары подполковник И. Г. Грюгориенч кымылгар шериң-ге 19 харым оол турган-ла дайы-ны баштайгы хүнүңден эгелеш,

сөлүңге чедир калчар чаалажып чораян Б. Ш. Лама оларынч чуга-лары база солун болган.

Хоочун дайынчы кияклер чугаалап түр

ришкен артиллерист Алексей Сте-панович Белоусов, 1941 чылдың июльда Смоленск чоогуна дайынды-кым, сонугу-барың фронттук раз-ведчик чораян Архим Владимиро-вич Дятлов олар база боттарымың дайынчы оруун сактып чугаалаа-нар.

Төрөнчү фронтун фашистг халап-тап камгалап, аныктарынч хостуг өвөр, өөренип эргезип камгалап алгырыңа киряң чораян эрчим дайынчылар биялг дээш шуудругу ажыдарын чугааланар.

М. СМЕРНОВА.

редакцияның адреси:

Кызыл, Шетинкин—Кравченко кудумчу, бажы № 3. ТЕЛЕФОНАР: Редакторунуң 24-63, редакторунун оралакчыларының 35-24, 25-38, харыскалыг секретарының 23-35, партиядың амырал кидизинин 37-13, кагаа ажал-агың кидизинин 21-47, улуртук кидизинин 22-64, чагаа, ажылчын болган кагаа корреспондентилер база совет турутугу болгаш амырал кидистеринин 21-27, иштиң информация кидизинин 20-60, бухгалтерияның 31-75.

Тыва АССР-ниң Министрлер Чөвүлениң чанында Параалга эргелениң типографиясы. (Кызыл, Шетинкин—Кравченко кудумчу, 1). ТС—00431.

Солун неделяда алды катан үнер